

metodinė priemonė

Raimonda Agnė Medeišienė.

Proceso drama: kas po jos?

Kartais atsakymas yra blogiausia, kas gali ištikti klausimą.

225

Prieš pradėdami kalbėti, kas vyksta ar galėtų vykti po proceso dramų, prisiminkime, kas gi yra proceso drama.

Tai – vienas iš taikomosios ar socialinės dramų metodų, kur dalyviai drauge kuria įsivaizduojamą pasaulį, kartu mokydami per įsivaizduojamą patirtį. Tai - apgaulingai paprastas, žaismingai rimtas procesas, kurio metu tiriama dar nepažinta tikrovė tampa kuriamos dramų realybe, jos „čia ir dabar“. Ši veikla pristato dalyviams kitus pasaulio pažinimo būdus, padeda apgalvoti savo kasdienę tikrovę ir suteikti galimybę šį tą joje pakeisti. Taigi proceso drama, kaip ir Forumo teatras, Paulo Freire žodžiais, yra būdas sąmoningumui stiprinti.

Bene daugiausia problemų ir įtampų teatro pedagogui keliantis proceso dramos elementas- jos neišbaigtumas. Nėra vieno ar dviejų teiksingų atsakymų, vieno ar dviejų būdų išbaigti proceso dramą kaip puikiai sustyguotą etiudą. To nereikėtų bijoti, ir tas išmokstama – atrasti tokią užsiėmimo pabaigą, kuri nepadeda taško, nepadaro vienos išvados. Būtent apgalvotas neišbaigtumas yra poveikio garantija.

Proceso dramos metu neišvengiamai vyksta refleksija. Ji ilgiau ar trumpiau tęsiasi po konkrečios veiklos. Visų galimų refleksijos variantų turbūt neįmanoma numatyti ar dokumentuoti. Esu turėjusi “asmeninių sąskaitų” su viena mane giliai užkabinusia proceso drama. Buvau viena iš 25 žmonių ir, kolegą paprašyta, prisiėmiau vaidmenį dramoje. Mano intencija buvo kuo geriausia- padėti kolegai. Tačiau tai, kaip pasielgė mano personažas, stipriai paveikė kitų dalyvių elgesį ir pačios dramos baigtį. Dramos baigtis paveikė mane; veikė ir mintis, kad labai nesunkiai padariau tokį poveikį dramai, kurio nenumačiau. Ilgus pusę metų truko mano vidiniai debatai su savimi, kol pagaliau vienuose mokymuose turėjau progos tą pačią dramą “prasukti” kaip vadovė su grupe.

Todėl manau, kad galime ir turime kalbėti apie:

- Refleksiją užsiėmimo metu;
- proceso dramos grupės dalyvių refleksiją po užsiėmimo;
- proceso dramos vadovo refleksiją po užsiėmimo.

Šikart norėčiau kalbėti apie dalykus padedančius proceso dramos vadovui reflektuoti užsiėmimą. Tai- klausimų svarba veiklos metu ir klausimai savirefleksijai.

Refleksija = atspindys

Štai kaip žodžius “refleksija” ir “reflektuoti” aiškina virtualus tarptautinių žodžių žodynas:

reflèksija [lot. reflexio – atgrėžimas, perstatymas]:

1. gilus susimąstymas, samprotavimai, pagrįsti ko nors analize;
2. mintis, kuri kilo pamąsčius, pasvarsčius;
3. filos. pažinimas, kurio objektas yra pats pažįstantysis subjektas; savęs pažinimas.

reflektuoti [lot. reflectere – atspindėti]:

1. atspindėti, atmušti;
2. susikaupus mąstyti.

Viena teorija skelbia: viskas, kas vyksta prieš mūsų akis ar su mumis - tobulas mūsų pačių atspindys.

Man refleksija – savęs pažinimas ir atspindys. Grupės, su kuria dirbu, atspindys; atspindys tos konkrečios valandos ir situacijos, kuomet vyksta proceso drama; manęs pačios atspindys. Mūsų laikmečio atspindys. Ekonominės bei politinės situacijos atspindys.

Klausimų svarba

Klausinėjimas yra svarbi kiekvieno užsiėmimo dalis. Jis vyksta skirtingomis pakopomis – prieš dramą, per dramą ir po jos.

Proceso dramoms metu užduoti tinkamą klausimą tinkamu metu tinkamam žmogui/ grupei tinkamu būdu – išugdoma savybė. Sėkmės atveju toks klausimas paskatins susidomėjusių atsidaivismą darbui arba sugrąžins nesuinteresuotųjų dėmesį.

Klausimai po užsiėmimo gali akivaizdžiai paskatinti grupę apmąstyti atsiradusius dramoms įgūdžius, žinias ir supratimą. Proceso dramoms tikslas – atrasti tinkamą klausimą, o ne skubų atsakymą ar sprendimą. Klausimų tobulinimas - ilgalaikis procesas vadovui.

Paprasti bet veiksmingi siūlymai proceso dramoms vadovui apgalvoti klausimų tipus. Lentelė Nr. 1. sudaryta remiantis A. Owens, K. Barber siūlymais (Owens, A., Barber, K., 2001: p. 30-31)

Lentelė Nr. 1. Klausimų tipai.

Koks?	Tikslina, išvardija, suteikia galimybę neišgąsdinant dalyvauti, skatina spėlioti
Kur? Kas? Kada?	Sukuria specifinę informaciją, situaciją ir atmosferą
Ar galėtume? Kas norėtų?	Tiria galimybes ir suteikia progą dalyvauti
Ar kada nors? Ar teko? Ar teks?	Reikalauja įtikėjimo ir asmeninio indėlio
Kaip?	Atspindi jausmus, pvz., Kaip mes galėtume pastūmėti dramą į priekį?, Kaip, jūsų manymu, jautėsi tuo momentu personažas x? Visgi per daug akcentuojamas klausimas „kaip jūs jaučiatės?“, bus toks pats neproduktyvus, kaip ir su grupės nariais neaptartas ryšys tarp jų vaidmens ir įsitikinimų, tarp personažo ir jo elgesio.
Kodėl?	Prašo paaiškinimo. Didžioji dalis klausinėjimo yra skirta išsiaiškinti „kodėl?“, tačiau užduotas per anksti šis klausimas gali būti beprasmis. Jeigu jūs žinote „kodėl?“, drama dažniausiai jau būna pasibaigusi, pvz., „Idomu, kodėl niekas nepasikeitė, nors nuo įvykio X praėjo šimtas metų?

Klausimai savirefleksijai

Viena iš pagrindinių klausinėjimo dramoje paskirčių – apmąstyti, analizuoti ir įvertinti. Taip pat svarbu apmąstyti, analizuoti ir įvertinti išgyventą proceso dramą jos vadovui.

Sėkmingos pamokos ar užsiėmimo receptas galėtų būti kad ir toks:

- sudaryta abi puses tenkinanti sutartis;
- dalyviai aiškiai suprato mokymosi akcentus;
- tinkami veiklos tikslai;
- aiški, tinkama ir efektyvi situacija

- aiškūs dramatos pagrindinis akcentas ir įtampa
- Pakankamai dinamiški pratimai ir darbo būdai

Kartais darbas bums sekasi; kartais užsiėmimu nesame patenkinti; kartais esame netgi labai nepatenkinti. Visais atvejais verta paklausti savęs keleto papildomų klausimų.

Žemiau esantis klausimynas, apimantis įvairius provoso dramatos aspektus, padės objektyviai fokusuotis apmąstymui, analizei bei įvertinimui. Klausimynas sudarytas remiantis A. Owens, K. Barber siūlymais (Owens, A., Barber, K., 2001: p. 34-36)

Ar buvo sudaryta abi puses tenkinanti SUTARTIS?

Jeigu ne Ar reikia persvarstyti veiklos sutartį?

Ar yra būdų, kuriais remiantis būtų galima padidinti grupės susidomėjimą proceso dramatos turiniu ir forma, kartu sustiprinti grupės nuosavybės teisę į dramą?

Ar dalyviai aiškiai suprato MOKYMOŠI AKCENTUS?

Jeigu ne Įvardykite akcentus, specifinius dramai/ pagrįstus socialiniais įgūdžiais/ pagrįstus žiniomis ar turiniu, ir suderinkite juos su grupe.

Galbūt akcentai yra netinkami ir/ar juos reikia persvarstyti?

Ar grupė suvokė savo atsakomybę ir ar ji galėjo būti išaiškinta geriau?

Ar jūsų TIKSLAI buvo tinkami?

Jeigu ne Ar jūs kaip vadovas norėjote ką nors iširti šioje dramoje?

Ar jums pačiam buvo įdomu dirbti?

Ar galite paaiškinti, kas šioje medžiagoje jus intriguoja? (jei jūs nesate suinteresuotas, vargu ar grupė bus.)

Ar SITUACIJA buvo aiški, tinkama ir efektyvi?

Jeigu ne Ar pati užduotis buvo aiški ir įdomi?

Ar aplinkos sukūrimas būtų padėjęs? Jei jūs tai darėte, ar tai buvo tinkama ir efektyvi aplinka?

Ar dalyviai įvertino sukurtą atmosferą ir ar mėgino ja pasinaudoti?

Ar dramoje buvo aiškūs PAGRINDINIS AKCENTAS ir ĮTAMPA?

Jeigu ne Ar pirminis veiklos planas patraukė dėmesį?

Ar pakankamai buvo įtampos, kad dalyviai įsitrauktų į veiklą?

Ar galite įvardyti įtampas, kurios galėjo būti sukurtos?

Ar dramatos žaidimas pavyko, t.y. ar pavyko linksmoji darbo pusė?

Ar perspektyva buvo aiškiai nustatyta

Gal trūko simbolių, metaforų ir jų teikiamos prasmės? Kas galėjo tapti prasmingu simboliu?

Ar PRATIMAI ir DARBO BŪDAI buvo dinamiški? O gal labiau mechaniški? 28p
Jeigu ne Ar pasirinkti pratimai ir metodai padėjo, kad dalyviams užduotis/veikla būtų aiški, įveikiama, įdomi, viliojanti? Ar pratimai padėjo patikėti kuriamai situacija?

Galbūt tempas buvo per lėtas arba per greitas?

Ar jūs prašėte dalyvių dirbti intelektualiai, fiziškai, jausmais?

Kurie pratimai, kuri veiklos dalis pavyko ir kurie nebuvo veiksmingi?

Ar jūsų KLAUSINĖJIMO technika buvo veiksminga?

Jeigu ne Ar jūsų klausimai buvo glausti?

Ar jūs tikrai norėjote išgirsti atsakymus į kai kuriuos svarbius klausimus?

Ar daugiau klausinėjote pavienių dalyvių nei visos grupės?

Ar jūsų klausinėjimas buvo apgalvotas ir profesionalus? Ar jis palaikė, patvirtino, ar metė iššūkį?

Ar atradote laiko refleksijai ir analizei užsiėmimo metu?

Ar atradote laiko įvertinimui dramos pamokos pabaigoje?

Ar prireikė grupei pakartotinai paaiškinti jų vaidmenis ir/arba situaciją?

Ar IŠORINIAI VEIKSNIAI tapo pamokos problema?

Jeigu taip Ar išoriniai trukdžiai buvo problema? Kaip ateityje jų galima išvengti?

Kaip dalyviai buvo nusiteikę, įeidami į pamokai skirtą patalpą?

Kaip jūs į tai atkreipėte dėmesį?

Jei grupė ar pavieniai jos nariai neturėjo tinkamų socialinių įgūdžių, ar mėginote suderinti ilgalaikius ir trumpalaikius uždavinius? Ar tai padėjo?

Ar analizuodami su grupe socialinius įgūdžius užsiminėte apie būtinybę valdyti nereikalingas emocijas, stiprinti darbinę motyvaciją tam, kad būtų pasiekta pažangos?

Ir dar...

JAV psichologas Marshall Rosenberg (g. 1934) sukūrė Nesmurtinio bendravimo metodą. Savo knygoje *Nonviolent Communication: A Language of Life* (2003) jis pristato klausimų formulavimo būdus teigdamas, kad teisingai suformuluotas klausimas ne tik padeda žmogui kalbėti, atsiverti bei atsakant į klausimus, suprasti save patį: „Gebėjimas išgirsti savo paties jausmus ir poreikius, susitapatinti su jais gali išlaisvinti mus nuo depresijos“ (2003; p.173). Komunikavimo procesas padeda užčiuopti svarbią informaciją, padeda spręsti konfliktus taikiai ir priimti domėn skirtybių įvairovę.

Vienas iš M. Rosenberg siūlymų – formuluoti klausimus taip, kad būtų išgirsti žmogiškieji poreikiai. Paminti, užspausti, neišsakyti poreikiai – daugelio nusivylimų priežastis. Kaip teigia Rosenberg, M.B. (2003; p. 140), „labiausiai pavojingas elgesys yra tas, kurį mes priimame kaip prievolę “mes privalome, nes...”

Mano giliu įsitikinimu, didžiulė taikomosios dramos galia – teikti džiaugsmą. Kartais per slaptas ašaras, nes pajudinami gilesni mūsų klodai, patirtys ir nuoskaudos. Bet ir tai- tik į gera.

Proceso drama saugiai suteikia trumpalaikį saviraiškos poreikį. Trumpalaikių norų tenkinimas sukelia malonumą, o ilgalaikių – laimę. Mes sukurti būti laimingi. Mūsų,

teatro praktikų darbas suteikia galimybę patiems tai pajusti ir padėti tą patirti mūsų ugdytiniams.

Viena, ką mes tikrai privalome – tai būti laimingi. Išdrįskime būti laimingi.

Literatūros sąrašas:

Owens, A., Barber, K. (2001). Mapping drama: creating and evaluating drama. Carel Press Ltd, UK.

Rosenberg, M. B. (2003). Nonviolent Communication: A Language of Life. Second Edition. Encinitas, CA: Puddle Dancer Press.

Rittel, H.W.J., Weber, M.M. Dilemmas in a general Theory of Planning. Policy Sciences 4(1973), p. 155-169. Elsevier Scientific Publishing Company, Amsterdam-Printed in Scotland

<http://www.tzz.lt/r/refleksija>
<http://www.tzz.lt/r/reflektuoti>

*****

Rūta Čėsniienė

Lietuvių kalbos mokytoja metodininkė,
teatro vyresnioji mokytoja,
Vilniaus Senvagės gimnazija

„Mano kortelė“

Tikslas: Ugdyti pasitikėjimą savimi, nebijoti reikšti požiūrio, stiprinti pozityvius jausmus, komforto būseną būnant grupėje. Labai tinka, kai grupėje trūksta pozityvaus bendravimo, pasitikėjimo vienas kitu.

Priemonės: 16x18 kortelės (popierinės) kiekvienam žaidėjui.

Trukmė: priklauso nuo grupės dydžio, galima žaisti 15-20 min., o galima ir ilgiau.

Dalyvių skaičius: 10 ir daugiau...

Vieta: patalpa, kur galima susėsti ratu.

Aprašymas

Visi susėda ratu ir ant savo kortelės užrašo savo vardą. Kortelės užverčiamos ir sudedamos rato vidury. Viena kortelės pusė lieka tuščia, nes viskas bus rašoma toje pusėje, kur užrašytas vardas. Kai kortelės sudedamos į rato vidurį, kiekvienas pasiima po vieną, bet ne savo kortelę. Šalia vardo užrašoma kas nors pozityvaus apie tą žmogų ir kortelė padedama atgal. Jei grupė nedidelė, tai galima kartoti, kol kiekvienas užrašys ant visų kortelių. Didelėje grupėje galima užrašyti tik ant 5-6 kortelių, nes kitaip būna sunku surasti kortelę, ant kurios dar nerašyta. Po to vadovas surenka visas korteles ir perskaito, kas parašyta vienoje kortelėje, o dalyviai turi atspėti, apie ką kalbama.

Klausimai diskusijai:

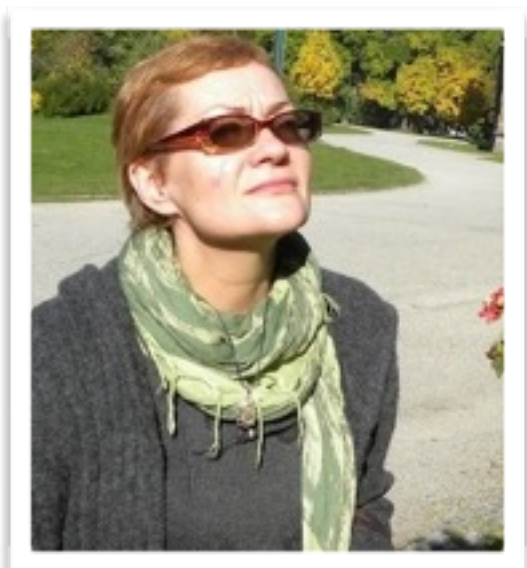
1. Kaip tu jauteis, kai apie tave buvo garsiai sakomi teigiami dalykai?
2. Ar sunku priimti pagyrimus?
3. Kuris apibūdinimas nėra teisingas ar taiklus?

4. Kuris apibūdinimas pasirodė tiksliausias?
5. Ar sunku buvo atspėti, apie kurią dalyvį buvo kalbama?
6. Ar sunku pagirti kitą žmogų, rasti ir įvardinti teigiamas jo savybes?

Rekomendacijos

Vadovas turėtų sekti, kad kortelėse nebūtų įžeidžiančių ar grubių pasisakymų, o jei jų pasitaiko, jų neskaityti. Akcentuojame tik teigiamus dalykus. Dalyviai, išgirdę apie save surašytus pozityvius dalykus bei suvokdami, kad kiti tai girdi, patiria labai stiprų emocinį išgyvenimą.

*****

Vida Lipskytė

teatro ir retorikos mokytoja, metodininkė.

GELEŽINKELIO STOTIS

Tikslas: Ugdyti spontaniškumą, vaizduotę ir erdvės pajautimą.

Priemonės: Spalvotos skarelės.

Trukmė: 30 min.

Dalyvių skaičius: ne daugiau 20

Vieta: atvira erdvė judėti.

Aprašymas

1. Apšilimas. Būsenos išsakymas naudojant Melų pasakos formą. Iki penkių sakinių.
2. Eiga. Dalyviai kviečiami nebendraudant pasivaikščioti po erdvę.

Vadovas: „Įsivaizduokite, kad čia yra geležinkelio stotis. Įsivaizduokite judančius ir nejudančius objektus, esančius stotyje. Pajuskite, koks objektas - judantis ar nejudantis, gyvas ar negyvas - jūs galėtumėte būti šioje keistoje Geležinkelio stotyje. Kad būtų aiškiau, suskirstykime erdvę į tris dalis: bėgiai, peronas, stoties pastatas. Pasistenkite įsivaizduoti, kaip atrodo ir kaip jaučiasi jūsų objektas. Kokia jo paskirtis? Kodėl jis reikalingas? Per vieną minutę jūs turite atrasti vietą ir įsikurti. Pasistenkite drąsiai perimti vaidmenį.

Dalyviai „tampa“ pasirinktu objektu.

Vadovas vaikšto po erdvę ir iš kiekvieno objekto ima interviu: „ Labas. Kas tu esi? Kaip jautiesi? Ką čia veiki? Kodėl tu reikalingas?“ ir panašiai. Taaip klausydamasis atsakymų sužino apie dalyvių savęs vertinimą, požiūrį į aplinkinius.

Vadovas leidžia visiems improvizuotai žaisti, perspėdamas, kad kiekvienas personažas gali kalbėti ir judėti. Stotis „atgaivinama“. Vadovas stebi, kaip kam sekasi perimti

vaidmenis, patikėti aplinkybėmis, bendrauti. Labai išryškėja dalyvių aktyvumas, gebėjimas bendrauti ir bendradarbiauti, spontaniškumas.

4. **Refleksija:** „Iš vaidmenų“ – Kaip jauteisi, kai buvai...? Kaip tau sekėsi bendrauti?

Klausimai diskusijai: „Kaip tave veikia užduotis?“. „Kiek čia yra teatro, kiek savęs pažinimo?“.

Rekomendacijos: Vienaip vyks nepažįstamų žmonių grupėje, tikslu susipažinti ir pajusti vienas kitą. Kitaip – gerai pažįstančių žmonių grupėje, kai yra gana stiprus saugumo jausmas.

Alternatyvus variantas: „Geležinkelio stotis“ – tai tik vienas variantas; gali būti „Miesto aikštė“, „Paplūdimys“ ir panašiai. Galimas įvykis – gaisras, tuomet stebimas kiekvieno veikėjo gebėjimas spontaniškai reaguoti į netikėtą aplinkybę.

Šaltinis: žaidimas paimtas iš Inara Erdmanis (Švedija) psichodramos mokymų.

*****

Audronė Masiukienė

teatro mokytoja metodininkė

Vilniaus atviras jaunimo centras "Mes", teatro studijos vadovė

Vilniaus Jeruzalės mokykla, teatro būrelio vadovė

„X miestelio gyventojai“

Tikslai: Išsiaiškinti grupės lyderius ir atstumtuosius.

Paskatinti tarpusavyje nepažįstamus žmones susipažinti, bendrauti ir veikti kartu.

Greitai sukurti prisistatymą, etiudą ar net spektaklį (stovykloje, kūrybinėse laboratorijose, pamokose).

Trukmė: 1.30 val.

Dalyvių skaičius: 10-20

Vieta: atvira erdvė judėjimui

Aprašymas

1. Apšilimas.

Pasisveikinimas garsu ir judesiu. Visi stovi ratu. Vedantysis pasako vieno iš rate stovinčių vardą, jie abu žengia į rato vidurį, vedantysis pasisveikina sugalvotu garsu ir judesiu. Pakviestasis pakartoja gestą ir garsą. Pasisveikinimas ištariamasis 3 kartus einant rato viduryje ratu. Tada vedantysis eina į savo vietą ir atsisėda, likęs viduryje sugalvoja naują pasisveikinimo gestą ir pasisveikinimo garsą, kviečiasi į rato vidurį naują žaidėją ir kartoja jau naują pasisveikinimo ritualą. Kai jau visi pasisveikina, išrenkamas labiausiai patikęs pasisveikinimas. Tai bus X miestelio gyventojų pasisveikinimas.

2.Vedantysis sako:„Nuo šios minutės visi esate X miestelio gyventojai. Miestelyje gyvena įvairių profesijų ir pomėgių žmonių, čia verda gyvenimas: dirbami darbai, vyksta kultūrinis gyvenimas. Žmonės kuria šeimas, myli, nekenčia. Šnekos, ginčai, gandai – taip pat miestelio gyvenimo dalis. Kiekvienas sugalvokite, kas jūs esate: siuvėjas, kirpėjas, sodininkas ir t.t. O kol galvojate – visi esat miestelio bendruomenė, į kurią atvyko naujas gyventojas. Jūs, miestelėnai, nenorite įsileisti atvykėlio į savo tarpą.“ Visi stipriai susikimba rankomis ir sustoja ratu. Atvykėlio tikslas - patekti į miestelio gyventojų rato vidurį. Žaidžiama, kol atvykėliui pasiseka prasmukti į rato vidų, suradus silpną grandį miestiečių tarpe.

Kitas variantas

Atvykėlis labai arogantiškas ir pasitikintis savo jėgomis, jis nori sugriauti bendruomenę ir tapti jos lyderiu. Žaidėjai susispiečia į vieną būrį ir stipriai laikosi. Atvykėlis bando jėga išplėsti po vieną gyventoją iš bendros krūvos. Kas neišsilaiko grupėje, tas tampa atvykėlio grupės nariu.

Po žaidimo dalyviai dalinasi savo patyrimais, kaip jautėsi žaidimo metu. Kodėl svarbi bendruomenė? Kaip vienas žmogus gali pakeisti nusistovėjusią tvarką. Kas yra lyderis?

3. Vedantysis sako: „Kol vyko žaidimas, visi turėjote laiko apgalvoti savo personažą.

Davus signalą, visi dalyviai kartu X miestelio aikštėje atlieka tą darbą, veiksmą, kuris geriausiai apibūdina sugalvotą personažą (vaidyba, garsai, ritmas). Vedančiajam davus ženklą, visi baigia. Tada atlieka darbus grupelėmis po 5 žmones. Kai visi suvaidina, dalyviams duodamos 5 min. susipažinti asmeniškai su kiekvienu miestelio gyventoju, užmegzti draugiškus, kaimyniškus ar verslo santykius.

4. Vedantysis paskelbia, kad miestelyje vyksta muzikinių dėžučių festivalis. Susiskirsčius grupelėmis po 3, dalyviai kuria „Muzikines dėžutes“. Pristato. Pabaigoje - „Muzikinė dėžutė“ iš visų dalyvių.

Klausimai diskusijai: Žaidimo dalyviai dalinasi savo patyrimais, kaip jautėsi šio žaidimo metu. Kodėl svarbi bendruomenė? Kaip vienas žmogus gali pakeisti nusistovėjusią tvarką? Kas yra lyderis? Kodėl vieni personažai populiarūs? Kodėl kiekvienoje bendruomenėje atsiranda vienišių, atstumtųjų?

Rekomendacijos: vienas iš šio metodo elementų – refleksija. Labai svarbu su dalyviais išsiaiškinti, kaip jie jautėsi būdami personažais, ką jie suprato, kodėl pasirinko tokį vaidmenį, kokios tarpusavio problemos iškilo ir kokie galimi problemų sprendimo būdai.

Metodą galima naudoti įvairiai. Dirbant su pastovia grupe, jį galima naudoti grupės lyderių ir atstumtųjų išsiaiškinimui. Galima tik panaudojus miestelio idėją sukurti prisistatymą, mini etiudą, spektaklį. Tai puikus psichodramos metodas leidžiantis

pažinti savo „šešėlinę“ pusę, skatinantis kurti, galvoti, o tuo pačiu giliau pažvelgti į žmonių tarpusavio santykius. Jo metu išryškėja grupę jaudinančios problemos, konfliktai.

Alternatyvus variantas

Ši „X miestelio“ gyventojų metodą naudočiau „Kūno kalbos“ stovykloje dirbdama su aklaisiais ir silpnaregiais. Po gyventojų prisistatymų (o jie buvo papasakojami žodžiu, nes ne visi dalyviai gali matyti) vyko populiariausio gyventojų rinkimai. Kiekvienas dalyvis turėjo po 3 balsus. Išaiškinus miestelio „populiariausius“ ir „atstumtuosius“ ateina laikas išsirinkti miesto merą. Kandidatai sakė rinkimines kalbas, vyko diskusijos, o išsirinkus merą jo garbei rengiamas koncertas. Šio metodo pagalba buvo sukurtas mažas spektakliukas stovyklos uždarymui.

Šaltiniai: A. Ovenso knyga „Proceso drama: dramų darbai“; bei psychodramos terapeuto O.Lapino praktinis užsiėmimas projekto „Socialinės dramų galimybės ir praktika“ (2005m.) metu; dar vieną panašų variantą išbandžiau V.Lipskytės psychodramos užsiėmime (2014m.), kur pasirinkus sau vaidmenį, turėjai išgyventi miestelyje be pinigų.

*****

Žilvinas Beniušis

Teatro edukologas, socialinis klounas.

Dirbu Vilniaus Valdorfo mokykloje ir socialiniame projekte "Raudonos nosys"

„Aš muzikos instrumentas“

Tikslas: Ugdyti spontaniškumą, vaizduotę, vienas kito pajautimą, ritmo pajautimą, bendradarbiavimo džiaugsmą

Priemonės: ???

Trukmė: 35 min.

Dalyvių skaičius: apie 20 dalyvių.

Vieta: atvira erdvė ir scena, kurioje yra kulisai.

Aprašymas

1. Apšilimas

Dalyviai kviečiami vaikščioti po erdvę mąstant apie tai, kokia daina ar melodija dabar jiems skamba galvoje (kokia daina ar melodija atspindėtų jų nuotaiką). Vadovas kviečia vaikščioti lyg dalyviai klausytųsi tos dainos, sveikintis vieni su kitais. Toliau

vadovas pasako įvairius instrumentų pavadinimus, ir visi vaikšto lyg būtų instrumentai, grojantys tą melodiją. Tada visi prisėda į ratą ir kiekvienas paniūniuoja ar sudainuoja savo pasirinktą melodiją, pasirinkdamas koks instrumentas nori būti, o kiti rate sureaguoja į jo dainą (galima plojimais ir veido išraiškom, šoku ir t.t.)

2. Eiga

Dalyviai suskirstomi į grupėles, kurioms liepiama pasirinkti vieną kurią melodiją, tinkančią visiems grupelės dalyviams. Tą melodiją reikia atlikti visiems vaidinant vieną instrumentą (galima, kad visi vaidina ir skirtingus instrumentus). Prašoma daryti tris atėjimus ir išėjimus iš kulisų, kaskart būnant kitu instrumentu. Pvz., vieną kartą iš kulisų išeina gitaros, ir atlikdami pasirinktą kūrinį, išeina. Po to tą patį kūrinį atlieka mušamieji, ir taip tris kartus (mokytojas paprašo, kad muzikantai bendrautų tarpusavyje ir su žiūrovais).

3. Refleksija

Po pasirodymų visiems susėdus į ratą vadovas užduoda klausimus: kokių instrumentu būti buvo geriausia, kodėl? Kodėl pradžioje buvau toks instrumentas? Ar pasikeitė tavo melodija susitikus su kitais, išgirdus jų melodijas? Kada jauteisi geriausiai?

Po refleksijos vadovas kviečia sukurti paskutinę bendrą muziką iš visų dalyvių, kurie gali naudoti bet ką tai muzikai kurti. Vadovas pasako pavadinimą pvz. „iš tylos“ ir visi pradeda improvizuotą garsų muziką.

Klausimai diskusijai: Kaip tave veikė užduotis? Kaip pavyko klausytis kitų, pajauti ritmą? Ar lengviau dainuoti, kai esi instrumentas? Geriau turėti tik savo melodiją ar bendrą? Ko reikėjo, kad užduotis pavyktų? Ar tai buvo tik vaidyba?

Rekomendacijos

1. Šią užduotį galima taikyti tiek jau susibendravusioje grupėje, tiek ką tik susirinkusioje grupėje. Tačiau atviresni procesai, žinia, labiau matysis jau susibendravusioje grupėje.

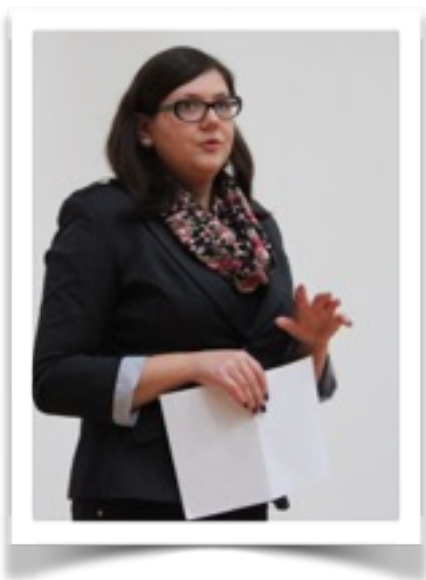
2. Vadovui taip pat dalyvauti apšilime ir pačiam duoti pavyzdžių.

Alternatyvus variantas: jau turėjusioje teatro pamokų klasėje galima iškelti ir didesnių vaidybinių tikslų. Pavyzdžiui, per pasirodymus su instrumentais būtinai padaryti įvykį arba išlaikyti etiudo struktūrą.

Taip pat paskutinė užduotis gali būti dažnai improvizacijoje naudojamas „madrigalas“, kai grupelės susigalvoja melodiją ar žodį ir tik rodant dirigentui ją dainuoja/ groja vaidindami instrumentus. Taip sukuriama spontaniška bendra muzika, kuri atneša visiems džiaugsmo ir leidžia dar labiau suvokti save tiek atskirai, tiek grupėje.

Šaltinis: Žilvinas Beniušis sukūrė šį metodą naudodamasis fizinio teatro užduotimi, kurią atliko Carina Bonan seminare Austrijoje.

*****

Svetlana Konkova

Karmėlavos Balio Buračo mokyklos teatro studijos vadovė.

Studijavau Klaipėdos universitete, įgijau lietuvių filologijos ir režisūros specialybę, todėl esu ne tik teatro žmogus, bet ir lietuvių kalbos mokytoja. Labai smagu teatro elementus integruoti į lietuvių kalbos pamokas. Nors mokytojos karjerą pradėjau dar tik prieš kelerius metus, tačiau jau supratau, kokį džiaugsmą suteikia vaikai, nekantriai laukiantys užsiėmimų.

„AŠ = TU“

Tikslas: skatinti bendradarbiavimą, pažinti scenos partnerį, lavinti raiškia tartį, socialiniams įgūdžiams ugdyti bei socialinei atskirčiai mažinti.

Priemonės: popieriaus lapas, rašiklis (nebūtina), kėdė.

Trukmė: ~30 minučių (priklauso nuo žmonių skaičiaus).

Dalyvių skaičius: ne daugiau kaip 20.

Vieta: erdvi patalpa (gali būti ir klasė).

Aprašymas

Dalyviai suskirstomi poromis. Užduotis: poroje esantys žmonės 5 minutes kalbasi tarpusavyje, susipažįsta arba kalba pateikta tema (taisykles koreguoja vadovas). Svarbiausius dalykus dalyviai gali pasižymėti. Vadovas praneša, kad kiekvienas turi kuo įdėmiau iširti savo porininką: ne tik, ką jis kalba, bet ir kaip kalba, kokios jo manieros, gestai, veido išraiška, kūno kalba, nuotaika. Pasibaigus laikui, visi dalyviai susėda ratu. Pakviečiama pirmoji pora. Vienas iš porininkų atsisėda ant kėdės, o kitas atsistoja jam už nugaros ir uždeda rankas ant pečių. Žmogus, kuris stovi už kėdės, privalo papasakoti apie savo porininką taip, lyg jis pats būtų tas asmuo. Tai reiškia, kad jis pasakoja tai, ką išgirdo apie savo partnerį, įsijautęs į sėdinčiojo poziciją. Paskui pora apsikeičia vietomis. Tokiu būdu prisistato visos poros.

Klausimai diskusijai

Kaip aš jaučiausi būdamas įsijautęs į kito žmogaus vaidmenį?

Kaip jaučiausi, kai mane apibūdino kitas žmogus?

Kaip jaučiausi, kai mane vertino stebintieji?

Kas sudėtingiausia buvo atliekant šią užduotį?

Refleksija

Po diskusijos dalyviai sukuria bendrą emocijų skulptūrą. Visi išsiskaičiuoja nuo 1 iki tiek, kiek yra dalyvių. Dalyviai sukuria bendrą skulptūrą. Kiekvienas, pradėdamas pirmuoju, atsistoja ir papildo skulptūrą tam tikra poza ir veido išraiška, iš kurios grupės vadovas gali nuspręsti, kaip jautėsi kiekvienas dalyvis atskirai ir kaip atrodo visuma.

Rekomendacijos

Šis pratimas labai įdomus tuomet, kai susirenka labai skirtingų žmonių. Galima jį atlikti tada, kai, pavyzdžiui, klasėje yra atstumtų vaikų. Tokiu būdu mokinys gali puikiai įvertinti situaciją to kito žmogaus akimis, pajusti, kaip asmuo jaučiasi, kai iš jo tyčiojamasi.

Alternatyvus variantas

Žaidimo eiga ir taisyklės tos pačios, tačiau užduotis pasunkinama, kai kiekvienam iš dalyvių atitenka tam tikras vaidmuo. Dalyviai pratimo pradžioje išsitraukia lapelį, kuriame užrašytas jo vaidmuo. Vaidmenys turėtų būti labai skirtingi. Svarbu įtraukti įvairių socialinių sluoksnių prototipų (benamis, fizinį smurtą patirianti žmona, sėkmingai klestinčios įmonės vadovas, negalią turintis žmogus, turtinga senolė ir pan.). Prieš pradėdami pokalbį, dalyviai susikuria savo istoriją. Kalbėdamiesi atlieka išgalvoto žmogaus vaidmenį. Aptarimo ir refleksijos metu yra stengiamasi suprasti, kaip jaučiasi vienokią ar kitokią socialinę padėtį užimantys asmenys, kaip jaučiasi atstumtieji ar pripažintieji, diskutuojama, kaip galima mažinti socialinę atskirtį.

Šaltinis: pratimas yra paimtas iš seminaro, patobulintas mano pačios :)

*****

Zita Butiškytė

Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos teatro mokytoja metodininkė

Refleksijos, kurias kartais naudoju teatro studijos užsimėmimuose, gimnazistų teatro pamokose. Galima adaptuoti grupei pagal poreikį – gabumus, patirtį.

“Namelio gyventojas ir jo paslaptis”

PRADŽIOJE: Muzikai skambant (kokia tuo metu priimtinesnė to amžiaus grupei, geriau be vokalo) kiekvienas vaikšto norime kryptimi.

(Tekstas pamažu pridedamas kuriant personažą ir situaciją.)

Jūs skubate namo. Einate vis lėčiau. Esate visai ne žmogus- kažkokia įdomi maža mažutėlė būtybė. (negalima sumažėti ūgiu). Bet sau esate priimtini, nes Jūs **TURITE SAVO** pomėgį, kuris Jums yra vienintelis ir svarbiausias. Koks tas pomėgis? Gal kažką namelyje (kiemelyje) gaminatė, gal auginatė, gal slepiatė... Niekas to dar nežino. Gal ir nesužinos.

Pagaliau prieinate savo namus (menamus). Užeikite.. ....

Esate vienas - vienintelis šiuose namuose. Jau senokai vienas. Kodėl? (pagalvokite) Namukas visai mažučiuukas. Mažos drelės, stalelis - ir viskas tame namelyje .

Kokia jūsų diena (vakaras, rytas, naktis) tame namelyje? Jūs ruošiatės, susitvarkote. Miegatė. Kaip tvarkotės?

Niekas Jūsų nemato. Esate tik su savimi ir savo **POMĖGIU**. Ką darote? (kuriatė, stebite ir pan.)

Niekada gyvenime su niekuo Jūs nesidalinotė savo liūdesiu ar džiaugsmu – niekas aplinkui nežino, kokia Jūsų paslaptis – tas pomėgis.

Staiga – pasigirsta baisus keistas garsas.

Ir - Tyla.

Jūsų mintis: “O kas, jei taip niekas ir nesužinos apie Jus? Jūsų paslaptis liks tik su Jumis? “

Išlendatė iš namelio. Kas aplinkui? Pasiryžtatė: užeisiu pas kaimyną .... gal...

Bet tik pas vieną. Galima bus užėti tik vieną kartą ir tik vieną kartą priimti svečią savo namuose. Vieni kitų kalbos Jūs nesuprantate. Galite aiškintis tik garsais ir judesiais- nes VISI - labai skirtingi. Visi kažkuo įdomūs.....

(po kiek laiko)

Grižkite į savo namelius (arba išleiskite svečią.)

Taigi: Jūs PIRMĄ KARTĄ GYVENIME pasidalinote savo paslaptimi (pomėgiu) ir sužinojote kuo gyvena kaimynas?

Koks jis? Kaip priėmė? Koks jo pomėgis? Ar nustebino? Ar buvo netikėta? Kaip jautėtės? Ar buvo sunku bendrauti su svečiu? O nueiti pas kaimyną? Kaip jautėtės kurdami savo personažą? Kodėl toks buvote? Ar realiame gyvenime sutikote “keistuolių??”

Rezultatas: lavinama fantazija, susikaupiamas mažajame dėmesio rate, kuriami skirtingi personažai, pažinimo fenomeno galimybė, “baltos varnos” reikalingumas mūsų gyvenimuose. Ir t.t..

Refleksijos trumpam tekstui (pvz.eilėraščiui)

Tau tikrai nepatinka (patinka) poezija? Gerai, paskaityk posmą, o gal visą. (perskaito). Jei reikėtų nupiešti teptuku šį sonetą, kur Tu jį pieštum? Kuo jis kvėpia? O šis konkretus žodis? O kokia faktūra geriausiai atspindi šią mintį (žodį). Koks skonis? O kvėpalai? O jei konkretus garsas (muzikos instrumento)? O jei patiekalas? O jei šis žodis (vienas iš soneto), būtų šiuolaikinės technikos pavyzdys – koks jis būtų? Kodėl? O jei artimas žmogus? Kodėl? Pats svarbiausias žodis sonete – KOKS? Kodėl? O jei kitas žodis?

O po dešimties metų – koks Tau būtų svarbiausias žodis?

- Perskaityk dar kartą. Bet kad pajaustum kvapą, skonį, garsą, faktūrą, jausmą, vietą....

- Ką gali pasakyti sau dabar apie sonetą, bet niekas negirdės, ką Tu sau pasakysi?

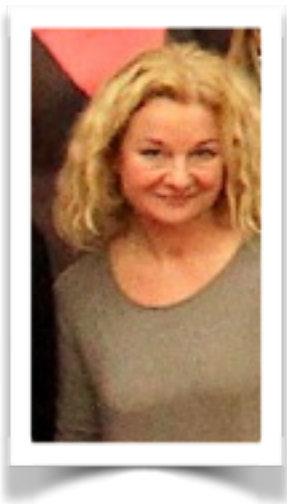
Trumposios refleksijos (iš mano su gimnazijos soc. pedagoge Irma Čiapaite (ji studijavo Italijoje) bendrų pokalbių gimė refleksijukės):

- Padėti daiktą priešais vaiką. “Papasakok, kaip jaučiasi šis klijų pieštukas” (flomasteris, gėlė vazonyje ir t.t.). Galima padėti skirtingus daiktus ir leisti pasirinkti vieną. Galima grupuoti po du vaikus ir vieną daiktą.
- “Jeigu TU būtum daiktas, kas Tu būtum, koks Tu būtum?” (vėliau provokuoti gerąja prasme, pvz. « Langas » O kas pro jį matosi ? Koks jis? Kodėl? O kas jį įstatė, sukūrė? Kokie tai žmonės?
- Grupelėje, kai yra nedrąsių vaikų ar kai nėra nuotaikos dirbti / kurti – pabaikime sakinį: “Tarp kitko, aš.....” . Ir mesti kamuoliuką (ar tiesiog parodyti, kas užbaigia sakinį. Vėliau galima kurti istorijas, gilintis KODĖL?
- “Na, ką..?” Kartoti kelis kartus, pakankamai akiplėšiškai. Tiesiog provokuoti – ką atsakys vaikas (grupelė, grupė). Po to: Kaip jautėtės? Kodėl?

- Priesti prie vaiko (grupelės) ir norėti kažką labai svarbaus pasakyti, bet... “užmiršote”... Nueinate, vėl grįžtate, vėl norite sakyti ir vėl... “Ai, nieko”. Bet stengtis be teksto. Provokuoti klausimams. Tinka tik vieną kartą tai grupei © Bet labai smagu vėliau, kai pasakojo KAŲ-KAIP–KODĖL-TAIP suprato? Ką pagalvojo, kai mokytoja “užmiršo”.
- “Burbuliavimo” metodas. Pasakyti ‘burbuliuojant’ kaip sekėsi ši diena. Kažką panėgdžiojant “burbuliuoti”. Kurti monologus, dialogus. Lai kiti atspėja, ką norite pasakyti. Geras pavyzdys, kai nėra noro mokytis scenos kalbos pratimų technikos, “burbuliavimas” motyvuoja!

Šaltinis: Kažkaip savaime gimė. Iš kelių etiudų ‘transformacijų’.

*****

Teatro mokytoja- metodininkė **A.Ramelienė**.

Spalvotų žirniukų refleksija

...pamaniau taip pavadinsiu savo unikalų pasiūlymą...

Ir dar maniau, kad tokios refleksijos formos dar niekas nežino... koks buvo mano nustebimas, kada ieškodama refleksijos reikšmės , šalia kitų sąvokų radau: „saldžioji refleksija“. Kas gi tai? Ar dar kas nors apie tai žino?

Pasirodo, taip - saldžiąją refleksiją siūlo ir viena lietuvių kalbos mokytoja savo pamokoje.

Taigi viskas nuo pradžių

Kas gi tas linksmas ir žaismingas mokinių įsivertinimas teatro pamokose , po spektaklių ar kitų renginių?

Kiekvieną kartą po studijos spektaklio, atviros pamokos ar projekto dalyviai – žino bus Spalvotų žirniukų šventė.

Viskas atrodo taip:

Ką tik nugriaudėjo žiūrovų aplodismentai, salėje lieka dalyviai ir „palaikymo grupė“ - tie žiūrovai, kurie buvo šalia ar padėjo renginio metu. Pvz., „ Žmogonai“ (M.Biržiškos teatro studija) susirenka scenoje, susėda ratu ir laukia stebuklingo „ Žirnelių maišelio“.

Aš, vadovė- mokytoja, pasveikinu visus su premjera ir prašau, atėjus jo eilei, iš maišelio pasiimti po 4 ar 5 spalvotus žirniukus. Maišelyje - spalvoti saldainiukai. Refleksijos dalyviai juos išsitraukia nematydami spalvos.

Jeigu saujoje atsiduria baltas arba keli balti - kalbame apie gerus, malonius dalykus: apie save, įvykusį renginį, draugus, žiūrovus, apie tai kas sekėsi, kas buvo pozityvu, malonu. Vienas žirniukas – vienas teiginys.

Iš maišelio ištrauktas juodas žirnelis arba keli juodi - tai blogoji, juodoji veiklos pusė. Reflektuojame apie nemalonų faktą , nutikimą ir pan.

Ištraukus spalvotus žirnelius , juos dovanojame tam, kam esame dėkingi , kas pagelbėjo , maloniai nustebino ir pan. Po kiekvieno teiginio būtina konkrečiai pasakyti kodėl ir už ką dėkojama.

Pvz.:

Gintarė labai nedrąši, susikausčiusi mergaitė. Nežinodavo kaip mes sakome , „kur save padėti , kaip elgtis, kad tik nors neužkliūti, nesutrukdyti“. Į studiją atėjo atsitiktinai - repeticijos metu buvo salėje ir buvo paprašyta sudalyvauti masinėje scenoje. Jai tai buvo pirmas viešas pasirodymas .

Repeticijų nepraleisdavo nė vieno užsiėmimo. Visada paslaugi, mandagi , geranoriška. Ji nespindėjo ypatingu vaidmens atlikimu, bet visos grupės dalyvių buvo gausiai apdovanota spalvotais dražė saldainiukais už pagalbą rengiantis teatrinę rūbą, už paskolintus daiktus, už primintą repeticijų laiką ir pan.

Kitas dalyvis- pavadinsiu jį Arūnu - visada vėluojantis ne tik į repeticijas, bet ir į patį renginį. Šį kartą jis nepavėlavo . Ir sulaukė iš dalyvių padėkos.

Mokiniai patys supranta kiekvienos situacijos esmę ir padaro savo sprendimus. Tai geriau už bet koki moralą ar pamokymą. Jie moka džiaugtis pasiektais rezultatais, negali gerų žodžių, padrąsinimų, o taip pat ir kritikos savo ir draugų atžvilgiu.

Ir nebuvo nė vieno atvejo, kad tai būtų išsakyta su pykčiu ar įžeidimu. Geranoriškas nusiteikimas aptarti čia ir dabar įvykusį kūrybinį darbą nuteikia ne tik visus optimistiškai, bet ir primena, klaidas. O neklysta tik tie, kurie nerizikuoja.

Sėkmės mums visiems. Mokėkime džiaugtis ir siekti, dalintis ir tartis, reflektuoti ir švesti.

*****

Aušra Ščiukienė

Teatro ir neformaliojo ugdymo vyr. mokytoja, Kėdainių „Atžalyno“ gimnazija.

KIEK VALANDŲ?

Tikslas: Ugdyti pasitikėjimą savimi, pakantumą, spontaniškumą

Priemonės: Laikrodis

Trukmė: 20 min.

Dalyvių skaičius: 20-30 dalyvių

Vieta: erdvė, vėliau gatvė.

Aprašymas

1. Pokalbis apie laiką.
2. Minutės pajautimas – sėdim visi ratu, užsimerkiam. Vadovui pasakius –pradedam – visi suskaičiuoja tyliai iki 60 (1min.) ir atsimerkia. Tie, kurie atsimerkia pirmi, tyliai laukia kol atsimerks visi likusieji.

Klausimai diskusijai: Ar ilgai tęsiasi minutė? Kaip jauteisi atsimerkęs pirmas? Kaip jauteisi atsimerkęs paskutinis? Ką apie jus pasako šis pratimas? Ar visi suvokiam laiką vienodai? Ar gyvendami įsprausti į laiko rėmus esame laisvi? Ar sunku paklausti žmogaus kiek dabar valandų? Kaip reaguojate jūs, kai jūsų paklausia kiek dabar valandų?

3. Vadovas paskirsto dalyvius į grupes po 4-6 žmones ir paprašo jų eiti į gatvę. Gatvėje jie turi išsidėstyti taip, kad vienas kitą matytų, bet ne arčiau kaip 20-30 metrų. Užduotis visiems viena – vieno ir to pačio žmogaus paklausti „Kiek dabar valandų?“. Užduoties metu stebėti paklausto žmogaus reakciją, nuotaikų kaitą.

4. Grįžus į užsiėmimų vietą kiekviena grupė atkartoja tai, ką pavyko pastebėti – paklausto žmogaus nuotaikų, atsakymo į klausimą kaitą ir t.t.

Refleksija

Kaip jauteisi pirmas (antras, paskutinis) paklausęs žmogaus, kiek dabar valandų? Ar norėtum būti klausiamojo vietoje? Kodėl?

Rekomendacijos

Jeigu grupėje drąsūs ir savimi pasitikintys vaikai, jaunuoliai – užduotis pavyks. Kuklesniems bus sunkiau pakalbinti nepažįstamą žmogų, todėl vadovas turi paskirstyti grupes taip, kad pratimas pavyktų.

*****

ANONIMAS

Obuolio istorija

Tikslas: lavinti kūrybiškumą, vaizduotę.

Aprašymas

Augančio obuolio, nukritusio, skinto; obuolio lietimas, lyginimas, ragavimas, uostymas.

Veidrodis

Tikslas: Kalbos raiškos ugdymas

Aprašymas

Žiūrėdamas į veidrodį, mokinys pasakoja apie save 3 – iuoju asmeniu (gali etapais: vaikystė, jaunystė, dabartis).

Dėmesio pratimas

Aprašymas

Rašome sakinį (sugalvojame). Stovime ratu. Pasidalijame abėcėlės raidėmis. Kai Jūsų raidė (ė) yra žodyje, tupiamės.

Vaidmenys kalba apie...

Aprašymas

Sugalvojame personažus, pvz. Seimo narys, mažas berniukas, bibliotekininkė, kunigas, statybininkas, pardavėja... Susitariame apie kokį daiktą kalbės kiekvienas personažas iš savo pozicijos. Pvz. degtukai.

Pabūk kito kailyje

Aprašymas

Atsinešti įvairių daiktų: siūlą, ritę, žiogelį, akmenuką, žiedą, veidrodėlį. Mokiniai išsirenka po daiktą ir pasakoja, kaip jaustųsi būdamas tuo daiktu.

Minusą paversti pliusu

Aprašymas

Kiekvienas sako minusą ir tuo pačiu sako, kodėl yra gerai. Pvz. įsipjoviau pirštą, bet kaip gerai, nes pamačiau, kokia mano kraujo spalva.

Ar aš turiu Bim bam biną?

Aprašymas

Vedėjas išžiūri, kokį daiktą turi visi grupės dalyviai, pvz. akiniai. Dalyviai iš eilės klausinėja, ar aš turiu Bim bam biną. Klausinėjama, kol visi supranta apie kokį daiktą kalbama.

Judesiai vaidmenyse

Aprašymas

Sugalvoti personažus (pasiklydęs vaikas, norintis būti šuniukas, žmogus, einantis iš kavinės, įsimylėjusi katė...). Judėti pagal savo personažą.

Kas aš?

Ant popieriaus lapelių surašyti 5 savo įpročius, pomėgius, būdo savybes, nusakančius teiginius. Mokytojas skaito, visi spėja, kuris tai žmogus.

*****

Metodinę priemonę sudarė

Vytautas Kontrimas

Teatro pedagogus vienijanti asociacija

Asociacija, Verkių g. 39, LT-09109 Vilnius, kodas 191932638,

el. p. menoformos@gmail.com,

e-puslapis: www.menoformos.lt

2014 m.